

Serseri tesadüf ve kör kuvvet, tabirindeki kuvvetten maksat nedir?

Buradaki **kör kuvvetten kast edilen şey**; kainatta cari olan kanun ve adetlerdir. Kainattaki bütün kanunlara, prensiplere, kurallara Allah'ın **kudret** sıfatının birer tecellisi, birer cilvesi nazarı ile bakabiliriz. **İrade** sıfatının arşı olan alem-i emirde kanunların emri yazıldıktan ve verildikten sonra, o emrin tatbik ve uygulama işini **kudret sıfatı** yapar.

Mesela alem-i emirde suya kaldırma kuvveti, güneşe itme ve çekme kuvveti verilir, verilen bu kuvvetin tatbik işini ise kudret sıfatı yapar. Üstad Hazretleri bu hususa şöyle işaret ediyor;

“Fakat caizdir ki, herbir şeyin esası zannettikleri olan cezb, def, hareket, kuva gibi emirler, adetullahın kanunlarına birer isim olsun. Lakin kanun, kaidelikten tabiiliğe ve zihnilikten hariciliğe, itibariden hakikate ve aletiyetten müessiriyete geçmemek şartıyla kabul ederiz.”(1)

Özetleyecek olursak; suyun kaldırma işini kudret yapar, güneşin cisimleri çekme ve itme işlerini yapan da kudrettir, yerin cisimleri çekme işini de kudret yapar, kudret nerde tecelli ederse o tecelli ettiği işin adı ile anılır, hepsinin gerçek faili kudrettir. Ama maddeci felsefe kanunların arkasındaki gerçek fail olan Allah'ın kudret sıfatını inkar ettikleri için, o kanunlar kendi başına hareket eden kör kuvvetler olarak kabul ediliyor. Halbuki tanzim ve plan kuvvet ile değil, ilim ile olur. Kuvvet sadece plan ve tanzimi hayata geçirir. Maddeci felsefe ilmin mahsulü olan plan ve tanzim işini de bu kör kuvvetler olan kanunlara veriyorlar.

Üstad Hazretlerinin kör tabiri ilme, kuvvet tabiri de kanunlara ve dolayısı ile kudrete bakıyor.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Nokta.](#)